

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 1.7.2020
COM(2020) 277 final

2020/0132 (NLE)

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

**„Most do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade“,
ki nadomešča Priporočilo Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino**

{SWD(2020) 124 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Predlog priporočila Sveta za „**Most do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade**“ je v skladu s politično zavezo predsednice Komisije Ursule von der Leyen in je bil napovedan v sporočilu „Močna socialna Evropa za pravičen prehod“ z dne 14. januarja 2020¹. Je pomemben prispevek k trenutnemu izvajanju **evropskega stebra socialnih pravic** in krepi njegovo načelo 4 „aktivna podpora zaposlovanju“. Je del niza ukrepov, ki jih Komisija predlaga za spodbujanje zaposlovanja mladih in so predstavljeni v sporočilu „Podpiranje zaposlovanja mladih: most do delovnih mest za naslednjo generacijo“².

Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino je bilo sprejeto leta 2013 kot odziv na zadnjo gospodarsko krizo in posledično stopnjo brezposelnosti mladih (med 15. in 24. letom), ki se je v EU v povprečju povečala na zelo visoko raven 24,4 %, v nekaterih državah članicah pa tudi na več kot 50 %. Poleg brezposelnih mladih je bilo 6,5 milijona mladih (med 15. in 24. letom), ki niso bili zaposleni in se niso izobraževali ali usposabljali.

Sedem let po uvedbi je **jamstvo za mlade postalo resničnost po vsej EU, vendar izzivi ostajajo**. Vsako leto več kot 3,5 milijona mladih prejme ponudbo jamstva za mlade za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo. Pobuda za zaposlovanje mladih za obdobje 2014–2020 (s skupnim prispevkom EU skoraj 9 milijard EUR³) je bila skupaj z dodatnimi naložbami iz Evropskega socialnega sklada **ključni finančni vir EU** za podporo izvajanju jamstva. Stopnja brezposelnosti mladih in stopnja mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljajo, sta se močno znižali. Pred krizo zaradi COVID-19 se je stopnja brezposelnosti mladih (med 15. in 24. letom) v povprečju znižala na 14,9 % v primerjavi z najvišjo stopnjo 24,4 % leta 2013. Izboljšanje makroekonomskih pogojev je vsekakor imelo pomembno vlogo, vendar nedavna študija kaže, da je jamstvo za mlade skupaj z evropskim financiranjem ustvarilo priložnosti za mlade in spodbudilo strukturne reforme javnih služb za zaposlovanje in izobraževalnih sistemov v državah članicah⁴.

Vendar pa bosta ta pozitivni razvoj ogrozila **pandemija COVID-19** in njen vpliv na gospodarstvo. Pomladanska gospodarska napoved Komisije 2020 kaže, da se bo leta 2020 gospodarstvo EU skrčilo za 7,4 %, kar je najhujša recesija v zgodovini EU, mladi, ki v tem času vstopajo na trg dela, pa bodo težje našli prvo zaposlitev⁵. V preteklih krizah se je pokazalo, da bodo mladi najverjetneje najbolj prizadeti. Običajno so prvi na seznamih za odpuščanje. Pogosteje delajo v neformalni ekonomiji ali nestandardnih oblikah zaposlitve, brez socialne zaščite ali z nizko ravni socialne zaščite. Nadpovprečno število jih je v sektorjih, ki jih je prizadela pandemija (npr. turizem, nastanitev, sezonska dela v kmetijstvu, trgovina na debelo in drobno, kjer je tudi nadpovprečno veliko število žensk), kjer morda ni možnosti za delo na daljavo. Nekateri med njimi si še niso opomogli od prejšnje gospodarske

¹ Sporočilo Komisije „Močna socialna Evropa za pravičen prehod“, COM(2020) 14 final.

² Sporočilo Komisije „Podpiranje zaposlovanja mladih: most do delovnih mest za naslednjo generacijo“, COM(2020) 276 final.

³ Zajema podporo iz posebnih sredstev, dodeljenih pobudi za zaposlovanje mladih, in ustrezno podporo iz Evropskega socialnega sklada v skladu s členom 22 Uredbe (EU) o Evropskem socialnem skladu št. 1304/2013.

⁴ „Study for the Evaluation of ESF Support to Youth Employment – Final Report“, marec 2020.

⁵ Evropska gospodarska napoved, pomlad 2020. Institutional paper 125, maj 2020. Evropska komisija.

recesije in se zdaj srečujejo s tveganjem, da jih bo ponovno prizadela svetovna gospodarska kriza.

Zato je treba prav zdaj okrepiti jamstvo za mlade, da bi pomagali ublažiti vpliv krize zaradi COVID-19 in preprečiti novo krizo brezposelnosti mladih. Predlog temelji na **izkušnjah in spoznanjih, pridobljenih v sedmih letih izvajanja jamstva za mlade** iz leta 2013, ter vključuje **spreminjajoče se razmere na trgu dela ter dvojni digitalni in zeleni prehod**.

Na podlagi pridobljenih izkušenj mora jamstvo za mlade **doseči širšo ciljno skupino** in postati **bolj vključujoče**. Skupni rezultati za EU kažejo, da programi jamstva za mlade skupaj še ne dosegajo večine mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, ter da pri mnogih prijavljenih do začetka ponudbe mine več kot predvideni štirje meseci. Preveč mladih se še vedno težko preživlja ali srečuje z ovirami glede zaposljivosti. Številni mladi, pogosto iz socialno-ekonomsko prikrajšanih okolij, nimajo dostopa do kakovostnega izobraževanja in usposabljanja ali pa se srečujejo z ovirami pri prehodu iz izobraževanja v zaposlitev. Povečanje zaposlovanja ni enakomerno porazdeljeno med države članice in regije⁶ in nekatere skupine mladih so v nesorazmerno slabšem položaju (na primer mladi z nizkimi ravnmi spretnosti, mladi na podeželskih ali oddaljenih območjih⁷, mladi invalidi, z migrantskim ozadjem ali pripadniki rasnih in etničnih manjšin, kot so Romi)⁸.

Čeprav se je stopnja brezposelnih mladih do začetka leta 2020 v povprečju znižala, je **delež neaktivnih mladih v večini držav članic ostal stabilen ali se je celo povečal**. Za razliko od brezposelnih mladih neaktivni mladi niti ne iščejo zaposlitve, bodisi na primer zaradi lastne bolezni ali ovir, s katerimi se soočajo mladi invalidi, oskrbe otrok ali oskrbovanih odraslih bodisi zaradi drugih osebnih ali družinskih obveznosti.

V teh letih se je **vrzel med spoloma** pri mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, nekoliko povečala. V letu 2013 je ta vrzel v EU v povprečju znašala 3,2 odstotne točke, do leta 2019 pa se je povečala na 3,8 odstotne točke⁹. Pri ženskah, ki niso zaposlene, se ne izobražujejo ali usposablajo, je neaktivnost prav tako pogostejša¹⁰. Zato bo

⁶ Posamično so nekatere države članice uspešnejše (npr. v desetih državah je v jamstvo za mlade prijavljena več kot polovica mladih v starosti med 15. in 24. letom, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo). Razlike so povezane z različnimi makroekonomskimi razmerami, institucijami trga dela ter uspešnostjo javnih sistemov zaposlovanja, izobraževanja in socialne zaščite. Deloma so lahko povezane tudi z dejstvom, da se programi jamstva za mlade v državah članicah običajno osredotočajo na tiste mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, ki so lažje dosegljivi in jih je lažje aktivirati, ter da podatki, ki jih sporočajo države članice, ne zajemajo vedno vseh mladih, ki prejemaajo podporo. Poleg tega so mladi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, heterogena skupina in položaj nekaterih v skupini se hitro spreminja (čas med zaposlitvami ali čas, preden se odločijo za zaposlitev po končanem šolanju).

⁷ Izziv je zlasti položaj mladih v najbolj oddaljenih regijah EU: v teh regijah sta stopnja brezposelnosti mladih in stopnja mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, veliko višji kot v ostali Evropski uniji, možnosti pa je manj.

⁸ Podrobnejše informacije in podatki o položaju mladih (vključno s tistimi z migrantskim ozadjem) na trgu dela v različnih državah članicah so na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije, SWD(2020) 124.

⁹ Stopnja mladih, rojenih zunaj EU, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, ostaja 10 odstotnih točk višja kot pri mladih, rojenih v EU, stopnja mladih žensk, rojenih zunaj EU, ki niso zaposlene, se ne izobražujejo ali usposablajo, pa je več kot dvakrat višja od ustrezne stopnje mladih žensk, rojenih v EU. Glej SWD(2017) 286 final/2, Pregled kazalnikov vključenosti Romov (2011–2016). Delež romskih otrok v starosti 6–15 let, ki obiskujejo ločene razrede (v katerih „so vsi sošolci Romi“), se je povečal z 10 na 15 %.

¹⁰ To je verjetno povezano z dejstvom, da so med neaktivnimi mladimi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, tudi mladi z obveznostmi oskrbe – mladi, ki skrbijo za otroke ali odrasle, in mladi, ki imajo druge osebne ali družinske obveznosti – in da ženske so v tej podskupini

vidik spola okrepljen. Posebne kampanje za ozaveščanje in komuniciranje lahko obravnavajo spolne stereotipe v mladih letih ter spodbujajo mlade ženske k širšemu izboru izobraževalnih poti in poklicev. Mladim ženskam se lahko zagotovi podpora s svetovanjem, orientacijo in mentorstvom, pri čemer je treba poskrbeti, da razumejo ne le svoj potencial, temveč tudi svoje pravice. To vključuje zagovorništvo ter obravnavanje spolnih stereotipov pri izbiri izobraževanja in poklicne poti. V zvezi s tem pripravljalna faza temelji tudi na napotitvah na partnerje, ki nudijo podporne socialne storitve, kot so otroško varstvo, zdravstveno varstvo in psihološka podpora.

Mladi invalidi imajo znatno nižje stopnje zaposlenosti od mladih neinvalidov, vrzel v stopnji zaposlenosti v primerjavi z mladimi, ki niso invalidi, pa se povečuje¹¹. Vključujoče izobraževanje in usposabljanje, zagotavljanje dostopnosti in razumne prilagoditve ter boj proti stereotipom glede invalidnosti na delovnem mestu lahko spodbudijo udeležbo mladih invalidov na trgu dela.

Demografska slika Evrope se spreminja. Številna podeželska območja po Evropi se zaradi staranja srečujejo z upadanjem prebivalstva. Dvojni prehod lahko prinese priložnosti, vendar se to ne bo zgodilo samo po sebi in morda priložnosti same ne bodo zadoščale za zaposlitev vrzeli med mladimi na podeželju in njihovimi vrstniki na urbanih območjih. Mladim, ki živijo na podeželju in/ali na oddaljenih območjih, zlasti tistim, ki so že v slabšem položaju na drugih področjih, bo treba zagotoviti ciljno usmerjeno podporo, obenem pa izboljšati infrastrukturo in dostopnost storitev na teh območjih. Ti ukrepi bodo zagotovili priložnosti na teh območjih ter pripomogli k preprečevanju bega možganov in nadaljnega upadanja prebivalstva. Mladi, ki živijo na prikrajšanih urbanih območjih, pa se še naprej srečujejo s posebnimi ovirami za vključevanje na trg dela¹².

Spreminja se tudi svet dela. Nenehne razvojne spremembe, kot sta avtomatizacija in digitalizacija proizvodnje in storitev, še naprej preoblikujejo trge dela. Prehodi med zaposlitvami postajajo pogostejši, veliko mladih prehaja med zaposlitvijo in brezposelnostjo ali neaktivnostjo ali pa je ujetih v prekarne, nestandardne oblike zaposlitve. Mladi so prekomerno zastopani v nestandardnih zaposlitvah, kot sta platformno delo ali delo v „gospodarstvu priložnostnih del“, kjer morda nimajo dostopa do ustrezne socialne zaščite. Poleg tega so mladi bolj kot drugi izpostavljeni tveganju, da bodo izgubili delo zaradi avtomatizacije, saj je na začetniških delovnih mestih večji del nalog mogoče avtomatizirati.

Poleg tega bo širši dvojni prehod k **bolj digitalnemu in zelenemu gospodarstvu** ponudil nove priložnosti, saj bodo v takšnih sektorjih verjetno nastajala delovna mesta. Vendar pa to zahteva pri mladih prava znanja in spretnosti, da se lahko prilagodijo spreminjajočim se zahtevam delovnih mest. Pričakuje se, da bodo poleg mehkih veščin, kot so podjetniška znanja in spretnosti ter znanja in spretnosti za upravljanje poklicne poti, postajala vse pomembnejša tudi digitalna znanja in spretnosti ter znanja in spretnosti, potrebna za zeleni prehod. Naložbe v človeški kapital mladih Evropejcev in Evropejk danes bodo pomagale

nadpovprečno zastopane. Obveznost oskrbe kot razlog za neaktivnost je več kot petkrat bolj prisotna med ženskami (55,2 %) kot med moškimi (10,6 %).

¹¹ Po informacijah Akademске mreže evropskih strokovnjakov s področja invalidnosti na podlagi podatkov EU-SILC iz leta 2016 je bila stopnja zaposlenosti mladih invalidov, starih od 20 do 29 let, tik pod 45 %.

¹² Kot so stigmatizacija, ki temelji na soseski, omejen dostop do javnih storitev ali omejena prisotnost podjetij. Kadar je delež oseb z migrantskim ozadjem na teh urbanih območjih velik, se te ovire krepijo in so močno povezane z izzivi v izobraževalnem sistemu.

socialno tržnim gospodarstvom Evrope, da bodo kos izzivom prihodnosti: aktivna, inovativna in usposobljena delovna sila je tudi temeljni pogoj za svetovno konkurenčnost Evrope.

Ob upoštevanju navedenega je cilj tega predloga **prenoviti okvir politike** z namenom, da se zagotovi boljša **podpora zaposljivosti mladih in prepreči nova kriza brezposelnosti mladih**. Za doseg te ciljev predlog:

- zagotavlja, da vsi **mladi, mlajši od 30 let**, prejmejo kakovostno ponudbo za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo v štirih mesecih po tem, ko postanejo brezposelni ali se prenehajo formalno izobraževati. Ta **ambiciozen glavni cilj** jamstva za mlade se ohranja, **starostna skupina pa se razširja**, tako da vključuje mlade med 25. in 29. letom starosti¹³.
- S tem se priznava, da prehodi iz izobraževanja v zaposlitev ter trajnostno vključevanje na trg dela trajajo dlje zaradi spremenljive narave dela ter potrebnih znanj in spretnosti. Predlog je usklajen tudi z obstoječimi nacionalnimi praksami: ukrepi in programi, povezani z mladimi, so na splošno na voljo mladim do 29. leta starosti in večina držav članic v ciljno skupino že vključuje mlade od 25. do 29. leta starosti¹⁴. Priznava se tudi, da lahko v času upada gospodarske rasti zaradi pandemije COVID-19 velik delež mladih v starosti od 25 do 29 let preide v brezposelnost in potrebuje podporo;
- vključuje **razlikovanje med mladimi, pri katerih je obdobje, ko niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, le začasno** (pogosto imajo visokošolsko izobrazbo, včasih imajo delovne izkušnje, so morda odpuščeni zaradi pandemije COVID-19 ali na novo vstopajo na trg dela med krizo po končanem izobraževanju), in **mladimi, pri katerih je obdobje, ko niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, dolgotrajnejše** (pogosto iz ranljivih skupin, z nizko izobrazbo, ki potrebujejo dodatna prizadevanja). To razlikovanje omogoča bolj individualiziran in ciljno usmerjen pristop za obe skupini, saj bo slednja verjetno potrebovala večjo podporo;
- **dosega in aktivira večje število mladih, zlasti žensk iz vseh okolij**, pri čemer se poskrbi, da nihče ni zapostavljen. To bo doseženo z boljšimi in bolj ciljno usmerjenimi kampanjami za ozaveščanje in komuniciranje, ki posebej obravnavajo izzive podeželskih ali bolj oddaljenih območij ter najranljivejših socialnih skupin;
- si prizadeva za podporo mladim pri pridobivanju delovnih izkušenj ter razvijanju **ustreznih znanj in spretnosti za spreminjajoči se svet dela**, zlasti tistih, ki so relevantne za zeleni in digitalni prehod, ter tistih, ki ustrezajo potrebam na trgu dela. Zato je pomembno, da se mlade ustrezno spremlja in se jim svetuje glede poklicnih možnosti in potreb na trgu dela.

¹³ Na podlagi letnih povprečij za leto 2019 in ob upoštevanju, da je večina držav članic že vključila starostno skupino 15–29 let, se absolutno število vključenih mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, poveča z okrog 8,2 milijona na 9,4 milijona, kar pomeni le približno 14-odstotno povečanje.

¹⁴ Večina držav članic je nacionalne programe jamstva za mlade uvedla januarja 2014. Več držav članic je s sprejetjem možnosti, ki jo ponuja pobuda za zaposlovanje mladih, že od začetka ali postopoma razširilo program, da bi zajel tudi mlade v starosti od 25 do 29 let. Trenutno je jamstvo za mlade na osebe v starosti 15–24 let omejeno le v Belgiji, na Danskem, Irskem, v Franciji, Luksemburgu, na Madžarskem, Nizozemskem, v Avstriji, Romuniji in na Švedskem. V preostalih 17 državah članicah je program na voljo starostni skupini 15–29 let.

Danes se že za več kot 90 % delovnih mest zahtevajo digitalna znanja in spretnosti, zato Komisija predlaga, da se ocenijo digitalna znanja in spretnosti vseh prijavljenih mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, in sicer z uporabo evropskega okvira digitalnih kompetenc (DigComp) in razpoložljivih orodij za (samo)ocenjevanje, s čimer se zagotovi, da se na podlagi ugotovljenih vrzeli **vsem mladim ponudi namensko pripravljalo usposabljanje za izboljšanje njihovih digitalnih znanj in spretnosti**.

Bolj splošno se predlaga **kratko in praktično pripravljalo usposabljanje, povezano s specifičnimi potrebami mlade osebe po spretnostih**, kot eden ključnih aktivacijskih vidikov v pripravljalni fazi pred sprejetjem ponudbe. Praktično usposabljanje je lahko odskočna deska za polno poklicno usposabljanje, orodje za pokušanje sveta dela ali dopolnitev obstoječega izobraževanja ali delovnih izkušenj pred začetkom ponudbe. S kratkotrajno, neformalno naravo se takšno pripravljalo usposabljanje, ki ne bi smelo podaljšati štirimesečne pripravljalne faze, razlikuje od dejanske ponudbe;

- še naprej **podpira zaposljivost mladih kratkoročno** s številnimi ukrepi: začasnimi ureditvami skrajšanega delovnega časa, ciljno usmerjenimi subvencijami plač in spodbujanjem samozaposlovanja. Podpirati je treba tudi **vajeništva**, saj mlade usposablajo za delovna mesta, po katerih se veliko povprašuje, in s tem zagotavljajo stabilno vključevanje na trg dela. Vlogo vajeništev je treba v času gospodarske recesije okrepiti, da bo več mladih lahko sprejelo takšno ponudbo. Ker so mladi, ki zgodaj opustijo šolanje, in nizko usposobljeni mladi še posebej izpostavljeni tveganju, da bo obdobje, ko niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, dolgotrajnejše, bi bilo treba mlade **spodbujati k dokončanju izobraževanja in usposabljanja**, tiste, ki zgodaj opustijo šolanje, pa ponovno vključiti v izobraževanje ali usposabljanje. V tem primeru so lahko koristne manj formalne in prožnejše oblike izobraževanja in usposabljanja;
- zagotavlja **kakovost** ponudb s povezovanjem ponudb z evropskim stebrom socialnih pravic ter evropskim okvirom za kakovostna in učinkovita vajeništva in okvirom za kakovost pripravništev, ki sta bila razvita od leta 2013, s čimer se na primer zagotavljajo dostop do socialne zaščite, razumno trajanje poskusne dobe, jasna pisna pogodba ali opredelitev delovnega časa in počitka. To bi moralo prispevati k dolgoročno stabilnejšemu sprejemanju ponudb¹⁵;
- izboljšuje **preprečevanje** brezposelnosti in neaktivnosti mladih, in sicer z boljšima sistemoma spremljanja in zgodnjega opozarjanja, pri čemer se proaktivno sodeluje med drugim tudi z izobraževalnim sektorjem in organizacijami mladih;
- izboljšuje **spremljanje in zbiranje podatkov** z večjim poudarkom na podpori po vključitvi in pozivom k izboljšanju nadaljnjega spremljanja mladih po sprejetju ponudbe, da se zagotovi njihovo trajnostno vključevanje na trg dela.

Ta predlog je zasnovan na **štirih fazah** (evidentiranje, doseg, priprava in ponudba):

¹⁵

Razpoložljivi podatki o izidih, čeprav še vedno nepopolni (razlog za izstop iz programa je neznan v petini primerov, 20 %), kažejo spodbudne rezultate: v povprečju je šest mesecev po izhodu iz jamstva za mlade nekaj več kot polovica mladih še vedno zaposlenih oziroma se izobražuje ali usposablja in ti rezultati se ohranjajo skozi čas (12 oziroma 18 mesecev po izhodu iz jamstva).

- V fazi **evidentiranja** se poglobljeno poznavanje ciljne skupine mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljaajo, prenese v specifičen geografski kontekst ponudnika storitev. Ta postopek je namenjen identifikaciji posameznih mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljaajo, in zlasti tistih, pri katerih obstaja tveganje, da bodo to postali. S partnerstvi in sistemi zgodnjega opozarjanja bi bilo mogoče mlade podpreti, preden postanejo brezposelni ali neaktivni, zlasti ko so še vedno vključeni v formalno izobraževanje in usposabljanje.
- V fazi **dosega** se vzpostavi stik – in gradi zaupanje – s posameznimi mladimi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljaajo. Faza dosega vključuje celovito komunikacijsko strategijo za ozaveščanje mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljaajo, o razpoložljivi podpori, pri čemer se namenja ustrezna pozornost spolnim stereotipom in specifičnim dodatnim oviram, da se dosežejo ranljive skupine.
- **Pripravljalna faza** poteka od trenutka prve prijave pri ustrezni službi do dejanskega začetka ponudbe. Usklajevanje potreb in odzivov se začne v tej fazi, in sicer s prilagajanjem individualiziranih, celovitih pristopov, ki lahko zajemajo številne različne storitve, odvisno od razmer mlade osebe. Najpomembnejše je, da akcijski načrti vključujejo svetovanje, orientacijo in mentorstvo (tudi napotitve na širše partnerje), po potrebi tudi dodatno izpopolnjevanje, ter namenjajo ustrezno pozornost spolnim stereotipom in specifičnim stereotipom, ki so povezani z ranljivimi mladimi.
- Četrta in zadnja faza je dejanski začetek **ponudbe** za zaposlitev, nadaljevanje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo. To pomeni izhod iz programa.
- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Predlog je skladen z obstoječimi politikami na področju zaposlovanja ter znanj in spretnosti in jih razvija.

Z **mehanizmom za okrevalje in odpornost** (predlaganih je 560 milijard EUR) in pobudo **REACT-EU** (predlaganih je 55 milijard EUR) bo v okviru načrta okrevalja za Evropo,¹⁶ „Next Generation EU“, zagotovljena dodatna finančna podpora za ukrepe za zaposlovanje mladih. Ta prizadevanja se bodo v obdobju financiranja 2021–2027 dopolnjevala iz Evropskega socialnega sklada plus s predlaganim proračunom v višini 86 milijard EUR. Iz ESS+ se bo podpiral celoten nabor ukrepov na področju zaposlovanja, izobraževanja in usposabljanja, ki so vključeni v ta predlog. Tudi Evropski sklad za regionalni razvoj bo prispeval z naložbami v izobraževanje in usposabljanje, ki bodo usmerjene v prihodnosti ter usklajene z digitalnim in zelenim prehodom. Države članice bodo poleg tega lahko dobile podporo iz instrumenta za tehnično podporo pri pripravi in izvajanju strukturnih reform, zlasti na področju politik izobraževanja in usposabljanja ter trga dela.

V **smernicah za politike zaposlovanja** držav članic iz leta 2019¹⁷ Svet poziva države članice, naj še naprej rešujejo brezposelnost mladih in vprašanje mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljaajo, tudi prek doslednega izvajanja jamstva za mlade.

V Priporočilu z dne 22. maja 2018 o **ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje**¹⁸ Svet poziva države članice, naj podprejo razvoj osnovnih digitalnih spretnosti ter izboljšajo ravni

¹⁶ Sporočilo „Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo“, COM(2020) 456 final, in sporočilo „Proračun EU kot gonilo načrta okrevalja za Evropo“, COM(2020) 442 final.

¹⁷ Sprejetih s Sklepom Sveta 2019/1181 z dne 8. julija 2019, zlasti smernica 6.

digitalne kompetence v vseh segmentih prebivalstva. V **Sporočilu Komisije o akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje**¹⁹ je določenih 11 ukrepov v triletnem časovnem okviru (2018–2020) za pomoč državam članicam, da bolje izkoristijo digitalno tehnologijo pri učenju in poučevanju, razvijejo digitalne kompetence in spretnosti ter izboljšajo izobraževanje z boljšo analizo podatkov in predvidevanjem. V Priporočilu Sveta z dne 19. decembra 2016 z naslovom **Poti izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle**²⁰ Svet priporoča, naj se ljudem z nizko ravno spretnosti, znanj in kompetenc zagotovijo priložnosti, da pridobijo minimalno raven znanj in spretnosti. Ta predlog ta pristop dopolnjuje z nudenjem ciljno usmerjenih in prilagojenih poti izpopolnjevanja mladim ljudem.

V Priporočilu z dne 15. februarja 2016 o **vključevanju dolgotrajno brezposelnih na trg dela**²¹ Svet državam članicam priporoča, naj zagotovijo dolgotrajno brezposelnim posebno podporo. Ta predlog ta pristop dopolnjuje s preprečevanjem dolgotrajne brezposelnosti med mladimi.

V **sporočilu o akcijskem načrtu za vključevanje državljanov tretjih držav iz leta 2016**²² Komisija opozarja na ključni pomen zgodnjega aktiviranja in ukrepanja pri ranljivih mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, vključno z mladimi državljani tretjih držav, da se jim zagotovi hitra vključitev v izobraževanje, vajeništvo, usposabljanje ali na trg dela.

V Priporočilu Sveta z dne 10. marca 2014 o **okviru za kakovost pripravništev**²³ so na voljo smernice za zagotavljanje kakovostnih pripravništev. Poleg tega je v Priporočilu Sveta z dne 15. marca 2018 o **evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva**²⁴ opredeljenih 14 ključnih meril, ki naj bi jih države članice in zainteresirane strani uporabljale za razvoj kakovostnih in učinkovitih vajeništev. V predlogu se ponudbe za pripravništvo in vajeništvo usklajujejo z merili za kakovost, določenimi v teh priporočilih Sveta.

Svet je v Priporočilu z dne 20. decembra 2012 o **potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja**²⁵ pozval države članice, naj vzpostavijo nacionalne ureditve za potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja. Ta predlog ta pristop dopolnjuje s spodbujanjem vrednotenja neformalnega in priložnostnega učenja.

V Priporočilu Sveta z dne 28. junija 2011 o **politikah za zmanjševanje osipa**²⁶ je določen okvir za skladne, celovite in z dejstvi podprte politike za zmanjševanje osipa. Faza „evidentiranja“ v predlogu, vključno z učinkovitimi partnerstvi in sistemi zgodnjega opozarjanja, natančno sledi temu okviru.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

V sporočilu **Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo**²⁷ Komisija poudarja, da mora načrt EU za okrevanje oblikovati in zgraditi bolj trajnostno, odporno in

¹⁸ UL C 189, 4.6.2018, str. 1.

¹⁹ Sporočilo Komisije o akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje, COM(2018) 22 final.

²⁰ UL C 484, 24.12.2016, str. 1.

²¹ UL C 67, 20.2.2016, str. 1.

²² Sporočilo „Akcijski načrt za vključevanje državljanov tretjih držav“, COM(2016) 377 final.

²³ UL C 88, 27.3.2014, str. 1.

²⁴ UL C 153, 2.5.2018, str. 1.

²⁵ UL C 398, 22.12.2012, str. 1.

²⁶ UL C 191, 1.7.2011, str. 1.

²⁷ Sporočilo „Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo“, COM(2020) 456 final.

pravično Evropo za naslednjo generacijo, ter se zavzema za pospešitev dvojnega zelenega in digitalnega prehoda. Predlaga nov **mehanizem za okrevanje in odpornost** za pomoč državam članicam pri izvajanju naložb in reform, ki so bistvenega pomena za trajnostno okrevanje gospodarstva. Z novo pobudo **REACT–EU** bodo zagotovljena dodatna sredstva za kohezijsko podporo državam članicam. S pobudo se bodo podpirali delavci in ranljive skupine, ukrepi na področju izobraževanja in usposabljanja, mala in srednja podjetja, zdravstveni sistemi ter zeleni in digitalni prehod, na voljo pa bo vsem sektorjem. S tem predlogom se bodo te naložbe podkrepile s povečevanjem zaposljivosti mladih.

Evropski zeleni dogovor²⁸ je nova strategija EU za rast, katere cilj je preobraziti EU v pravično in uspešno družbo s sodobnim, konkurenčnim in z viri gospodarnim gospodarstvom, ki v letu 2050 ne bo ustvarjalo nobenih neto emisij toplogrednih plinov in v katerem bo rast ločena od rabe virov. V središče našega ukrepanja postavlja trajnostnost in dobrobit naših državljanov. V **Akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo**²⁹ za čistejšo in bolj konkurenčno Evropo so določeni ukrepi za ločevanje gospodarske rasti od rabe virov, med drugim z močnim osredotočanjem na potrebo po pridobivanju pravih spretnosti, tudi s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem. Prehod na čisto in krožno gospodarstvo je priložnost za razširitev trajnostnih in delovno intenzivnih gospodarskih dejavnosti, s čimer se podpira okrevanje. Glede na to, da okolju prijaznejše gospodarstvo oblikuje zahteve po znanjih in spretnostih na več načinov, je ključnega pomena, da se uvedejo politike za podporo mladim pri izkoriščanju novih priložnosti. Predlog ta pristop dopolnjuje s spodbujanjem znanj in spretnosti, potrebnih za zeleno gospodarstvo.

Priložnosti in izzivi sedanje digitalne preobrazbe in odziv politik Evrope so predstavljeni v strategiji **Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope**,³⁰ v kateri je poudarjena potreba po naložbah v izobraževanje in usposabljanje ter digitalna znanja in spretnosti za vse Evropejce. Komisija je sprejela **ново industrijsko strategijo za Evropo**,³¹ da bi podprla industrijo pri spodbujanju konkurenčnosti Evrope v času vse večje svetovne konkurence in pri vodenju dvojnega zelenega in digitalnega prehoda. Strategija je močno osredotočena na sproščanje naložb, inovacije ter znanja in spretnosti za dvojni prehod. Dvojni prehod bo zagotovil zaposlitvene priložnosti, ki bodo koristile tudi izvajanju tega predloga.

V **strategiji za MSP za trajnostno in digitalno Evropo**³² je poudarjeno, da se vse večje število MSP srečuje z izzivi pri iskanju usposobljene delovne sile, ki jo potrebujejo. Pomanjkanje strokovno usposobljene delovne sile je še posebej pereče na področju digitalizacije in novih tehnologij. V strategiji je poudarjeno, da lahko EU še bolj pomaga pri reševanju teh izzivov, in sicer z olajšanjem dostopa do usposabljanja in pomočjo pri usklajevanju ponudbe na trgu dela s povpraševanjem MSP po talentih. Podjetniško izobraževanje in usposabljanje, ki izboljšujeta poslovno znanje in spretnosti, imata ključno vlogo pri pripravi MSP na enotni trg. Predlog ta pristop dopolnjuje. Mladim se lahko ponudi pripravljeno usposabljanje za izboljšanje njihovih podjetniških znanj in spretnosti z uporabo orodij in modulov, razvitih v okviru podjetniških kompetenc (EntreComp).

S **skupno kmetijsko politiko** se podpira mlade, ki bi se radi vključili v kmetijski sektor, in mlade, ki začenjajo dejavnost na podeželskih območjih. Mladim se zagotavljajo

²⁸ Sporočilo Komisije „Evropski zeleni dogovor“, COM(2019) 640 final.

²⁹ Sporočilo Komisije „Zaprte zanke – akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo“, COM(2015) 614 final.

³⁰ Sporočilo Komisije „Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope“, COM(2020) 67 final.

³¹ Sporočilo Komisije „Nova industrijska strategija za Evropo“, COM(2020) 102 final.

³² Sporočilo Komisije „Strategija za MSP za trajnostno in digitalno Evropo“, COM(2020) 103 final.

usposabljanje, svetovalne storitve ter podpora pri ustanavljanju podjetij in naložbah. Z usmeritvijo predloga na znanja in spretnosti, zlasti podjetniška, se ta pristop dopolnjuje.

Cilj strategije za enakost spolov³³ je odpraviti spolne vrzeli na trgu dela ter povečati učinkovit dostop do pošteno plačanih kakovostnih in trajnostnih delovnih mest za ženske.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Predlog temelji na členu 292 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), v skladu s katerim Svet na predlog Komisije sprejema priporočila, v povezavi s členom 149, v katerem so predvideni spodbujevalni ukrepi, namenjeni podpori delovanju držav članic na področju zaposlovanja.

V Naslovu IX PDEU so določene pristojnosti EU v zvezi s politikami zaposlovanja, zlasti v členu 145 o razvoju usklajene strategije zaposlovanja in členu 147 o prispevanju k visoki stopnji zaposlenosti s podpiranjem in dopolnjevanjem delovanja držav članic. Šibka učinkovitost trgov dela na nacionalni ravni z vidika brezposelnosti in neaktivnosti mladih lahko negativno vpliva na gospodarstvo ter ogroža socialno in ekonomsko kohezijo po vsej EU, tudi kadar se taka šibka učinkovitost v glavnem nanaša na podskupine populacije mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, ki so v ranljivem položaju.

Predlog bo tako prispeval k ciljem Pogodbe o Evropski uniji (PEU), zlasti k spodbujanju polne zaposlenosti, nediskriminacije, enakosti žensk in moških, socialne vključenosti in socialne kohezije (člen 3 PEU).

• Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

EU je pri oblikovanju strategije zaposlovanja pristojna za usklajevanje, spodbujanje sodelovanja in podporo ukrepom držav članic. Predlog ob spoštovanju pristojnosti držav članic daje tej ambiciji konkretno vsebino, zlasti s črpanjem iz izkušenj, pridobljenih v sedmih letih izvajanja jamstva za mlade. Namen predloga je izboljšati izvajanje obstoječih programov jamstva za mlade v državah članicah, in sicer na podlagi uspešnih praks ter pridobljenih spoznanj. Z nadaljnjim ukrepanjem EU na področju odpravljanja brezposelnosti in neaktivnosti mladih na podlagi skupnega okvira politik, ki je bolj usmerjen v prihodnost in bolj vključujoč, bi bilo treba državam članicam zagotoviti boljše smernice za politike, pri čemer se lahko prispeva k povečanju stopenj aktivnosti ter izpopolnjevanju delovne sile v EU, obenem pa preprečijo zelo visoki gospodarski in socialni stroški zaradi mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo.

Predlog bo državam članicam poleg tega pomagal pri čim boljši uporabi ESS+ plus za reševanje brezposelnosti in neaktivnosti mladih.

V skladu z načelom subsidiarnosti so v predlogu oblikovana priporočila za izboljšanje izvajanja programov jamstva za mlade v državah članicah, pri čemer se v celoti spoštujejo pristojnosti držav članic na področju zaposlovanja in njihova notranja delitev pristojnosti. V predlogu se priznava, da lahko različne razmere v posameznih državah članicah (oziroma na regionalni ali lokalni ravni) privedejo do razlik pri izvajanju priporočil.

³³ Sporočilo Komisije „Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025“, COM(2020) 152 final.

- **Sorazmernost**

Predlagani ukrepi so sorazmerni z zastavljenimi cilji. Predlog podpira programe jamstva za mlade, ki so jih uvedle države članice, in dopolnjuje prizadevanja držav članic na področju brezposelnosti in neaktivnosti mladih. Predlagani ukrepi upoštevajo prakse držav članic in raznolikost sistemov. Upošteva se diferenciran pristop, ki odraža različne gospodarske, finančne in socialne razmere v državah članicah, različne razmere na trgih dela ter raznolikost razmer, ki povzročajo brezposelnost in neaktivnost mladih. Priznava se, da bi različne nacionalne, regionalne ali lokalne razmere lahko privedle do razlik v načinu izvajanja predlaganega priporočila.

Izbira instrumenta

Predlagani instrument je predlog priporočila Sveta, v katerem se upoštevata načeli subsidiarnosti in sorazmernosti. Temelji na obstoječem pravu Evropske unije in je v skladu z vrsto instrumentov, ki so na voljo za ukrepe Evropske unije na področju zaposlovanja. Kot pravni instrument kaže zavezanost držav članic ukrepom iz tega priporočila in zagotavlja trdno politično podlago za sodelovanje na ravni Evropske unije na tem področju, hkrati pa v celoti spoštuje pristojnost držav članic na področju politik zaposlovanja. S sprejetjem bi predlog nadomestil Priporočilo Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja ustreznosti obstoječe zakonodaje**

Ni relevantno.

- **Posvetovanja z zainteresiranimi stranmi**

Kot je pojasnjeno zgoraj, predlog temelji na Priporočilu Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino iz leta 2013.³⁴ Izvajanje priporočila se od leta 2014 spremlja v okviru **evropskega semestra**. Pregledi izvajanja za vse države članice potekajo v okviru Odbora za zaposlovanje (EMCO) vsaki dve leti. Vsako leto poteka tudi kvantitativno spremljanje nacionalnih programov, ki temelji na skupno dogovorjenem okviru kazalnikov³⁵. Koordinatorji jamstva za mlade iz vseh držav članic se redno sestajajo, da razpravljajo o napredku pri izvajanju, potekajočih reformah politik in relevantnih projektih, ter sodelujejo pri dejavnostih vzajemnega učenja.

Poleg tega so v začetku leta 2020 potekale posebne posvetovalne dejavnosti, ciljno usmerjene na zainteresirane strani, ki tesno sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju jamstva za mlade ali imajo od njega koristi. Čeprav so vsa posvetovanja potekala pred izbruhom pandemije COVID-19 in upadom gospodarske rasti, ki je sledil, pa so prispevki osredotočeni na strukturne vidike in so zato še vedno relevantni³⁶.

V predlogu se v veliki meri odražajo stališča, zbrana med ciljnim posvetovanji. Vse zainteresirane strani, ki so bile vključene v posvetovanja, razen delodajalcev, ki so zagovarjali

³⁴ UL C 120, 26.4.2013, str. 1.

³⁵ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=17424&langId=en>.

³⁶ Podrobni rezultati ciljnih posvetovanj z državami članicami in ključnimi zainteresiranimi stranmi so opisani v povzetku poročila, ki je del delovnega dokumenta služb Komisije, objavljenega skupaj s tem predlogom.

natančnejše spremljanje izvajanja obstoječega priporočila Sveta, so se zavzele za okrepitev jamstva za mlade s predlogom novega priporočila Sveta.

Vse zainteresirane strani so pozvale k izboljšanju „kakovosti“ ponudb in predlagale različne pristope, na katere se predlog odziva z usklajevanjem ponudb z obstoječimi standardi kakovosti in načeli. V predlogu se odraža tudi soglasje o potrebi po krepitvi celostnega pristopa, ki temelji na partnerstvu z več zainteresiranimi stranmi.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Poleg rezultatov posvetovanj so v predlogu upoštevana številna različna poročila in študije ter izkušnje in spoznanja, pridobljena z vzajemnim učenjem in na sestankih koordinatorjev jamstva za mlade.

Vsako leto poteka kvantitativno spremljanje nacionalnih programov jamstva za mlade, ki temelji na skupno dogovorjenem okviru kazalnikov. Za spremljanje splošnega položaja mladih na trgu dela in s tem posredno tudi vpliva jamstva za mlade in drugih ukrepov, ki preprečujejo prehod mladih v skupino oseb, ki niso zaposlene, se ne izobražujejo ali usposablajo, se uporabljajo makroekonomski kazalniki, ki temeljijo na podatkih iz ankete o delovni sili EU (LFS). Kazalniki izvajanja in spremljanja (dolgoročni rezultati) izhajajo iz upravnih podatkov, ki jih letno zagotavljajo države članice. Temeljijo na podatkih o številu mladih, ki so se prijavili v programe jamstva za mlade (koliko časa so prijavljeni, kam gredo po izhodu iz registra in kje so določen čas po izhodu). S kazalniki izvajanja se meri neposreden vpliv izvajanja jamstva za mlade, kazalniki spremljanja pa se uporabljajo za merjenje trajnosti vključevanja mladih na trg dela po zagotovitvi ponudbe jamstva za mlade.

Poleg tega se koordinatorji jamstva za mlade iz vseh držav članic redno sestajajo, da razpravljajo o napredku in izzivih pri izvajanju, potekajočih reformah politik in relevantnih projektih. Sodelujejo tudi pri dejavnostih vzajemnega učenja. Izkušnje in ocene izvajanja na nacionalni ravni so prispevale k nizu poročil, objavljenih leta 2018. Evropska mreža javnih služb za zaposlovanje v dvoletnih poročilih o ocenjevanju redno poroča o zmogljivostih javnih služb za zaposlovanje za izvajanje jamstva za mlade. Financiranje EU se natančno spremlja v odborih za spremljanje ESS in prek letnih poročil o izvajanju ter redno ocenjuje.

- **Ocena učinka**

V predlaganem instrumentu – priporočilu Sveta – so smernice za izvajanje programov jamstva za mlade, vendar predlog omogoča državam članicam prožnost pri oblikovanju in izvajanju ukrepov. Zato ocena učinka ni potrebna.

Obsežen delovni dokument služb Komisije³⁷ zajema pregled najpomembnejših spoznanj, ki izhajajo iz obdobja po prejšnji gospodarski recesiji, in celovit povzetek spoznanj, ki izhajajo iz izvajanja jamstva za mlade v obdobju 2013–2020. Ta spoznanja izvirajo iz številnih dejavnosti spremljanja in ocenjevanja na ravni EU, pa tudi iz povratnih informacij, prejetih med ciljno usmerjenimi posvetovanji v začetku leta 2020, ko se je Evropska komisija med drugim obrnila na civilno družbo, socialne partnerje, zainteresirane strani na nacionalni ravni in mlade same. Ta spoznanja so skupaj preoblikovana v več ukrepov, ki so podrobno predstavljeni v predlogu.

³⁷

Delovni dokument služb Komisije, ki je objavljen skupaj s tem predlogom.

Komisija je ocenila ukrepe za zaposlovanje mladih, ki se financirajo iz Evropskega socialnega sklada in pobude za zaposlovanje mladih. Pri pripravi tega predloga so bili upoštevani rezultati ocenjevanja in priprave na ocenjevanje, ki so bile opravljene leta 2018.

- **Ustreznost in poenostavitev ureditve**

Ni relevantno.

- **Temeljne pravice**

Ni relevantno.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Za izvajanje priporočila niso potrebna dodatna proračunska sredstva EU ali kadrovski viri.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Predlaga se, da Komisija še naprej spremlja izvajanje jamstva za mlade v sodelovanju z državami članicami v okviru evropskega semestra. Pregledi za vse države članice bi morali potekati v okviru Odbora za zaposlovanje vsaki dve leti. Vsako leto bi morale potekati kvantitativno spremljanje nacionalnih programov jamstva za mlade, ki temelji na skupno dogovorjenem okviru kazalnikov. Poleg tega bi se morali koordinatorji jamstva za mlade iz vseh držav članic še naprej redno sestajati, da bi razpravljali o napredku in izzivih pri izvajanju, potekajočih reformah politik in relevantnih projektih, ter sodelovati pri dejavnostih vzajemnega učenja.

- **Obrazložitveni dokumenti (za direktive)**

Ni relevantno.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

V točki 1 se posodablja glavni cilj jamstva za mlade z razširitvijo starostne skupine, da se vključijo mladi med 25. in 29. letom starosti. S tem je predlog bolj vključujoč, priznava pa se tudi, da bo v času upada gospodarske rasti zaradi pandemije COVID-19 večji delež mladih v starosti od 25 do 29 let prešel v brezposelnost in potreboval podporo.

V točkah 2–4 se državam članicam priporoča, naj okrepijo sisteme evidentiranja ter omogočijo preprečevanje s sistemoma spremljanja in zgodnjega opozarjanja.

V točkah 5–7 so navedena priporočila državam članicam glede ozaveščanja in ciljnega usmerjanja komuniciranja ter povečanja dosega ranljivih skupin. To bi lahko dosegli z uporabo primernih, mladim prijaznih informacijskih kanalov in prepoznavnega vizualnega sloga za komunikacijske namene.

V točkah 8–11 so navedena priporočila državam članicam glede profiliranja, svetovanja, orientacije in mentorstva. Države članice so pozvane, da izboljšajo orodja za profiliranje in pregledovanje ter individualizirane akcijske načrte, pri katerih naj upoštevajo želje in motivacijo mladih, ovire in prikrajšanosti ter razloge za brezposelnost ali neaktivnost.

V točkah 12 in 13 so navedena priporočila državam članicam glede izboljšanja digitalnih znanj in spretnosti s pripravljalnimi usposabljanji ter glede vrednotenja učnih izidov.

Državam članicam se zelo priporoča, naj ocenijo digitalna znanja in spretnosti vseh mladih, prijavljenih v jamstvo za mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, in poskrbijo, da se vsem mladim ponudi namensko pripravljalo usposabljanje za izboljšanje digitalnih znanj in spretnosti.

V točki 14 se države članice poziva, naj zagotovijo, da bo pripravljalna faza olajševala izpopolnjevanje in prekvalifikacijo za znanja in spretnosti, ki so potrebni na spreminjajočem se trgu dela in za zeleni prehod, pa tudi podjetniška znanja in spretnosti ter znanja in spretnosti za upravljanje poklicne poti.

V točkah 15–19 se državam članicam priporoča, naj uporabljajo ciljno usmerjene in dobro zasnovane spodbude za zaposlovanje in ustanavljanje podjetij, uskladijo ponudbe s standardi za kakovost in pravičnost ter razširijo podporo po vključitvi.

V točkah 20–26 so navedena priporočila državam članicam glede partnerstev, zbiranja podatkov in spremljanja ter uporabe finančnih sredstev. Države članice bi lahko okrepile obstoječa partnerstva in so pozvane, naj formalizirajo protokole za sodelovanje med ponudniki jamstva za mlade (vključno z institucijami za izobraževanje in usposabljanje) in ponudniki drugih socialnih storitev (npr. otroško varstvo, zdravstveno varstvo, socialna stanovanja, storitve dostopnosti). Zlasti je pomembno zagotoviti dejavno vključevanje socialnih partnerjev na vseh ravneh. Države članice so pozvane, naj še naprej razvijajo modele integriranih storitev, kot so enotne kontaktne točke, skupno vodenje primerov ali multidisciplinarnе skupine. Države članice so tudi pozvane, naj izboljšajo kakovost podatkov o trajnostnem vključevanju mladih na trg dela in raziščejo možnosti za širšo izmenjavo podatkov.

V točkah 27–31 se pozdravlja namera Komisije, da okrepi podporo kvantitativnemu spremljanju programov jamstva za mlade na podlagi skupno dogovorjenega okvira kazalnikov, preuči nove možnosti, ki jih prinašajo prihodnje izboljšave ankete o delovni sili EU in granularnost, s katero se lahko ocenjuje ciljna skupina mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, ter spremlja izvajanje nacionalnih programov z večstranskim nadzorom Odbora za zaposlovanje v okviru evropskega semestra. Komisija je pozvana, naj Odboru za zaposlovanje redno poroča o razvojih spremembah v zvezi z izvajanjem in rezultati programov ter podpira prizadevanja držav članic za ozaveščanje in komuniciranje, hkrati pa krepi razširjanje rezultatov in primerov dobre prakse na ravni EU. Dobre prakse pomagajo drugim državam članicam pri sprejemanju ukrepov z dokazano dobrimi rezultati.

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

„Most do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade“,

ki nadomešča Priporočilo Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 v povezavi s členom 149 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Evropski parlament, Svet in Komisija so novembra 2017 razglasili evropski steber socialnih pravic, v katerem je določenih 20 načel in pravic v podporo dobro delujočim in pravičnim trgom dela ter sistemom socialnega varstva. V stebru je določena pravica do poštenega in enakega obravnavanja v zvezi z delovnimi razmerami, dostopom do socialne zaščite in usposabljanjem. Navedeno je tudi, da bi morale biti trajanje poskusne dobe razumno in da je zloraba netipičnih pogodb prepovedana. V načelu 4 „aktivna podpora zaposlovanju“ je navedeno, da imajo mladi „pravico do nadaljnega izobraževanja, vajeništva, pripravništva ali ponudbe za zaposlitev v štirih mesecih od dne, ko postanejo brezposelni ali prenehajo z izobraževanjem.“
- (2) V smernicah za politike zaposlovanja držav članic, sprejetih s Sklepom Sveta (EU) 2019/1181 z dne 8. julija 2019,³⁸ zlasti v smernici 6, Svet poziva države članice, naj še naprej rešujejo brezposelnost mladih in vprašanje mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo, s preprečevanjem zgodnjega opuščanja šolanja in strukturnimi izboljšavami prehoda iz šolanja v zaposlitev, tudi prek doslednega izvajanja jamstva za mlade.
- (3) V Priporočilu z dne 20. decembra 2012 o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja³⁹ so določeni elementi in načela za potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja, ki posameznikom omogočajo, da se jim potrdijo znanje, spretnosti in kompetence, pridobljeni z neformalnim in priložnostnim učenjem, ter da pridobijo polne ali, kjer je to primerno, delne kvalifikacije.
- (4) V Priporočilu z dne 19. decembra 2016 z naslovom Poti izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle⁴⁰ Svet priporoča, naj se odraslim z nizko ravni spretnosti, znanj in kompetenc glede na individualne potrebe ponudi priložnost, da pridobijo minimalno raven bralne in matematične pismenosti ter digitalne kompetence in/ali pridobijo širok nabor spretnosti, znanj in kompetenc.

³⁸ UL L 185, 11.7.2019, str. 44.

³⁹ UL C 398, 22.12.2012, str. 1.

⁴⁰ UL C 484, 24.12.2016, str. 1.

- (5) V Priporočilu z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje⁴¹ Svet poziva države članice, naj podprejo razvoj osnovnih digitalnih spretnosti ter zvišajo in izboljšajo ravni digitalne kompetence v vseh segmentih prebivalstva.
- (6) V Priporočilu Sveta z dne 10. marca 2014 o okviru za kakovost pripravništev⁴² so na voljo smernice za zagotavljanje kakovostnih pripravništev in elementi kakovosti, ki se nanašajo zlasti na učne vsebine in delovne pogoje ter preglednost finančnih pogojev in praks zaposlovanja.
- (7) V Priporočilu Sveta z dne 15. marca 2018 o evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva⁴³ je opredeljenih 14 ključnih meril, ki naj bi jih države članice in zainteresirane strani uporabljale za razvoj kakovostnih in učinkovitih vajeništev, ki zagotavljajo razvoj specifičnih poklicnih znanj in spretnosti ter osebni razvoj vajencev.
- (8) V Uredbi (EU) 2019/1700 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. oktobra 2019⁴⁴ je določen skupni okvir za sedem prejšnjih neodvisnih zbirk podatkov, med katerimi je tudi anketa o delovni sili EU. Z evropskim sistemom integrirane statistike socialne zaščite se dosegajo podrobnejši primerjalni podatki po vsej EU, ki bodo omogočili boljše razumevanje prehoda mladih iz izobraževanja v zaposlitev, s čimer se bodo natančneje zajeli njihovo učenje in delovne izkušnje, pa tudi osnovne značilnosti posameznikov.
- (9) Evropski svet v sklepih z dne 15. decembra 2016 poziva k nadaljevanju jamstva za mlade. Svet v sklepih z dne 15. junija 2017 znova potrjuje, da je reševanje brezposelnosti in neaktivnosti mladih še vedno prednostna naloga politike, meni, da sta bila jamstvo za mlade in pobuda za zaposlovanje mladih močna spodbuda za strukturne reforme in inovacije v politiki, ter poudarja, da doseganje mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, zahteva močna in vztrajna prizadevanja nacionalnih organov ter medsektorsko sodelovanje.
- (10) Evropski parlament v resoluciji z dne 18. januarja 2018 o izvajanju pobude za zaposlovanje mladih v državah članicah poziva države članice, naj oblikujejo ustrezne in prilagojene strategije ozaveščanja, da bi dosegle vse mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, ter naj sprejmejo celostni pristop k zagotavljanju bolj individualizirane pomoči in storitev za podporo mladim, ki se srečujejo z več ovirami. Evropski parlament poudarja, da je treba izboljšati kakovost ponudb v okviru pobude za zaposlovanje mladih in jamstva za mlade, ter poziva k nadaljnji razpravi o upravičeni starostni skupini.
- (11) Evropski zeleni dogovor⁴⁵ je nova strategija EU za rast, katere cilj je preobraziti EU v pravično in uspešno družbo s sodobnim, konkurenčnim in z viri gospodarnim gospodarstvom, ki v letu 2050 ne bo ustvarjalo nobenih neto emisij toplogrednih plinov in v katerem bo rast ločena od rabe virov.
- (12) Evropska komisija je za pomoč pri odpravljanju gospodarskih in družbenih posledic pandemije COVID-19 ter zagonu evropskega okrevanja ter za ohranjanje in ustvarjanje delovnih mest predlagala obsežen načrt okrevanja za Evropo in instrument „Next Generation EU“, ki temeljita na koriščenju celotnega potenciala proračuna

⁴¹ UL C 189, 4.6.2018, str. 1.

⁴² UL C 88, 27.3.2014, str. 1.

⁴³ UL C 153, 2.5.2018, str. 1.

⁴⁴ UL L 261I, 14.10.2019, str. 1.

⁴⁵ COM(2019) 640 final.

EU⁴⁶. Ti viri bodo ključnega pomena, da se med drugim podprejo kratkoročni ukrepi za podporo zaposlovanju, vključno z zaposlovanjem mladih, pa tudi naložbe v dolgoročnejsše reforme politik, povezanih s trgom dela ter sistemi socialne zaščite, izobraževanja in usposabljanja.

- (13) Leta 2013, v času prejšnje gospodarske recesije, je stopnja brezposelnosti mladih (15–24 let) v EU znašala 24,4 %, v nekaterih državah članicah celo več kot 50 %, število mladih med 15. in 24. letom, ki niso bili zaposleni, se niso izobraževali ali usposabljali, pa je dosegalo 6,5 milijona. V odgovor na to je bilo aprila 2013 sprejeto Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino⁴⁷ – obsežen usklajen ukrep aktivne politike trga dela na ravni EU.
- (14) Pandemija COVID-19 je potegnila EU v spiralo gospodarske recesije, ki je brez primere in bo verjetno ponovno povzročila izjemno visoke stopnje brezposelnosti mladih ter mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljajo. Pričakuje se, da se bo leta 2020 gospodarstvo EU skrčilo za 7,4 %, kar je najhujša recesija v zgodovini EU, pri čemer bodo mladi, ki so že v prekarjem položaju na trgu dela, najbolj prizadeti, tisti, ki v tem času vstopajo na trg dela, pa bodo težje našli prvo zaposlitev. Glede na sedanjo krizo je treba jamstvo za mlade okrepiti.
- (15) Mladi se morda soočajo s težavami na trgu dela zaradi prehodnih življenjskih obdobj, ki jih doživljajo, ali ker imajo malo delovnih izkušenj ali so brez njih. Kot kažejo pretekle recesije, so mladi bolj prizadeti kot starejši, bolj izkušeni delavci. Med prejšnjo krizo se je brezposelnost mladih povečala s 16,0 % v letu 2008 na 24,4 %, vrhunec, ki je bil dosežen leta 2013. Večja verjetnost za prehod v neaktivnost je pri mladih ženskah zaradi obveznosti oskrbe (ženske, ki skrbijo za otroke ali oskrbovane odrasle, in ženske z drugimi osebnimi ali družinskimi obveznostmi). Obveznost oskrbe je kot razlog za neaktivnost več kot petkrat bolj pogosta med mladimi ženskami kot med mladimi moškimi. To lahko privede do povečanja vrzeli stopnje zaposlenosti po spolu s trajnimi posledicami skozi celotno življenje žensk.
- (16) Brezposelnost in neaktivnost mladih lahko imata trajne posledice, kot so večje tveganje za brezposelnost v prihodnosti, nižja raven prihodnjega zaslužka, izguba človeškega kapitala in medgeneracijski prenos revščine. Te posledice se prenašajo v individualne stiske ter vključujejo neposredne in posredne stroške za celotno družbo. Prispevajo tudi k regionalnim neenakostim, ker mladi, ki si na primer ne morejo zagotoviti trajnostne vključitve na trg dela na podeželskih ali oddaljenih območjih, poskušajo najti priložnosti drugje.
- (17) Nenehne razvojne spremembe, kot sta avtomatizacija in digitalizacija proizvodnje in storitev, še naprej preoblikujejo svet dela. Mladi so prekomerno zastopani v nestandardnih zaposlitvah, kot sta platformno delo ali delo v „gospodarstvu priložnostnih del“, kjer morda nimajo dostopa do ustrezne socialne zaščite. Mladi so bolj kot drugi izpostavljeni tveganju, da bodo izgubili delo zaradi avtomatizacije, saj je na začetniških delovnih mestih večji del nalog mogoče avtomatizirati. Hkrati pa digitalne tehnologije ustvarjajo nova delovna mesta in povečujejo povpraševanje po znanjih in spretnostih, potrebnih za digitalno preobrazbo v številnih gospodarskih sektorjih.

⁴⁶ COM(2020) 441 final/2; COM(2020) 456 final in COM(2020) 442 final.

⁴⁷ UL C 120, 26.4.2013, str. 1.

- (18) Naložbe v človeški kapital mladih Evropejcev in Evropejk danes bodo pomagale socialno tržnim gospodarstvom Evrope, da bodo kos izzivom prihodnosti in bodo obvladala demografske spremembe, pri čemer bodo v celoti upoštevala digitalno dobo in rast delovnih mest v zelenem gospodarstvu. Unija bo lahko v celoti izkoristila prednosti aktivne, inovativne in usposobljene delovne sile, pri čemer se bo izognila zelo visokim stroškom zaradi mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo.
- (19) Okrepljeno jamstvo za mlade lahko prispeva k ustvarjanju zaposlitev za mlade pri okrevanju od gospodarskih posledic pandemije ter pomaga izkoristiti priložnosti, ki jih prinašata digitalni in zeleni prehod. Lahko pomaga zmanjšati trdovratne posledice zaradi hude upočasnitve gospodarske rasti s spodbujanjem podjetij k zaposlovanju brezposelnih mladih in zagotavljanjem usposabljanja, ki bo olajšalo usklajevanje med brezposelnimi in neaktivnimi mladimi ter prostimi delovnimi mesti.
- (20) Okrepljeno jamstvo za mlade bi moralo zagotavljati, da vsi mladi v štirih mesecih po tem, ko postanejo brezposelni ali se prenehajo formalno izobraževati, prejmejo kakovostno ponudbo za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo. Da bi dosegli ta cilj, bi bilo treba mladim zagotoviti pot do stabilnega vključevanja na trg dela v času krize ter doseči in aktivirati več mladih, ne glede na njihovo ozadje, pri tem pa zagotoviti, da nihče ni zapostavljen. Prizadevati bi si bilo treba za podpiranje mladih pri pridobivanju delovnih izkušenj ter razvijanju ustreznih znanj in spretnosti za spreminjajoči se svet dela, zlasti tistih za zeleni in digitalni prehod. Vajeništvo ima pri tem pomembno vlogo. Treba je povečati število in kakovost vajeništev, da bi okrepila svojo vlogo v fazi okrevanja. Vajeništva pripravljajo mlade na delovna mesta, po katerih se veliko povprašuje, in jim s tem zagotavljajo pot k stabilnemu vključevanju na trg dela tudi na lokalni ravni.
- (21) V priporočilu Sveta iz leta 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino so se države članice zavezale, da bodo vsi mladi, mlajši od 25 let, v štirih mesecih po tem, ko postanejo brezposelni ali se prenehajo formalno izobraževati, prejeli kakovostno ponudbo za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo. Z razširitvijo starostne skupine za vključitev mladih v starosti 25–29 let se potrjuje, da prehod iz izobraževanja v zaposlitev ter trajnostna vključitev na trg dela trajata dlje zaradi spreminjajoče se narave dela ter znanj in spretnosti, po katerih se povprašuje, ter priznava, da bo v času upada gospodarske rasti zaradi pandemije COVID-19 večji delež ljudi, starih od 25 do 29 let, prešel v brezposelnost in potreboval podporo. To pomeni tudi uskladitev z ukrepi in programi držav članic na področju mladih, ki so na splošno na voljo mladim v starosti med 15. in 29. letom.
- (22) Mladi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, so heterogena skupina. Pri nekaterih mladih je lahko dejstvo, da niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, znak številnih zakoreninjenih prikrajšanosti ter lahko kaže na dolgotrajnejšo odmaknjenost od družbe. Nekateri mladi so še posebno ranljivi, na primer zaradi neustreznega izobraževanja ali usposabljanja, pogosto omejenega dostopa do socialne zaščite, omejenega dostopa do finančnih virov, prekarnih delovnih pogojev ali diskriminacije. Za druge mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, je verjetno, da so v tem položaju le začasno, saj se srečujejo z majhnimi ovirami pri vstopu na trg dela in nimajo ranljivih točk (npr. visoko usposobljeni mladi ali mladi, ki že imajo pomembne in še vedno relevantne delovne izkušnje). V okviru okrepljenega jamstva za mlade bi bilo treba priznati, da nekateri mladi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, morda potrebujejo lažji pristop v primerjavi z intenzivnejšimi, daljšimi in celovitejšimi ukrepi, ki jih bodo verjetno

potrebovali drugi, ranljivejši mladi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, da se prepreči nesorazmerno negativen vpliv na ranljive mlade.

- (23) Več kot petina mladih v EU ne dosega osnovne ravni digitalnih znanj in spretnosti, pri čemer je pri mladih z nizko izobrazbo več kot trikrat verjetneje, da bodo dosegali podpovprečne rezultate pri digitalnih znanjih in spretnostih, kot pri njihovih visoko izobraženih vrstnikih⁴⁸. Glede na to, da okrevanje po krizi zaradi COVID-19 pospešuje digitalni prehod, postaja vrzel v digitalnih znanjih in spretnostih ključni dejavnik zaposljivosti mladih in njihovih sposobnosti za izkoriščanje priložnosti, ki izhajajo iz tega prehoda. Ciljno usmerjeno izpopolnjevanje pomaga mladim, da se odzovejo na vse večje povpraševanje po digitalnih znanjih in spretnostih.
- (24) Pripravljalno usposabljanje v prvi fazi pred sprejetjem ponudbe, povezano s specifičnimi znanji in spretnostmi, kot so digitalna ali zelena znanja in spretnosti, bi moralo biti vključeno v okrepljeno jamstvo za mlade. To praktično usposabljanje je lahko odskočna deska za polno poklicno usposabljanje, orodje za pokušanje sveta dela ali dopolnitev obstoječega izobraževanja ali delovnih izkušenj pred začetkom ponudbe jamstva za mlade. S kratkotrajno, neformalno naravo se takšno pripravljalo usposabljanje, ki ne bi smelo podaljšati štirimesečne pripravljalne faze, razlikuje od ponudbe.
- (25) Učinkovito usklajevanje in partnerstva na različnih področjih politike – zaposlovanje, izobraževanje, mladi, socialne zadeve itd. – so bistvenega pomena za povečanje kakovostnih zaposlitev, pa tudi priložnosti za izobraževanje in usposabljanje, vajeništvo in pripravništvo. Integrirane storitve (kot so enotne kontaktne točke ali drugi modeli) omogočajo lažji dostop do storitev in ugodnosti ter lažje zagotavljajo prilagojene, prožne in odzivnejše rešitve za mlade z večdimenzionalnimi težavami. Integrirane storitve zahtevajo spremembo delovne kulture, pri čemer je treba mlade postaviti v središče ukrepov in odpraviti upravne omejitve.
- (26) Okrepljeno jamstvo za mlade bi se moralo izvajati s programom podpornih ukrepov in bi moralo biti prilagojeno nacionalnim, regionalnim in lokalnim razmeram. Takšni programi bi morali upoštevati raznolikost držav članic glede stopenj brezposelnosti in neaktivnosti mladih, institucionalne ureditve in zmogljivosti različnih akterjev na trgu dela. Upoštevati bi morali tudi razlike v javnih proračunih in finančnih omejitvah v smislu dodeljevanja sredstev, treba pa jih je tudi nenehno spremljati in izboljševati.
- (27) Podporni ukrepi se lahko financirajo s sredstvi Unije. Pobuda za zaposlovanje mladih za obdobje 2014–2020 (s prispevkom EU v višini skoraj 9 milijard EUR) je bila skupaj z dodatnimi naložbami iz Evropskega socialnega sklada ključni finančni vir EU za podporo izvajanju jamstva za mlade. Mehanizem za okrevanje in odpornost ter pobuda REACT-EU bosta v okviru načrta okrevanja za Evropo in instrumenta „Next Generation EU“ zagotovila dodatno financiranje EU za ukrepe za zaposlovanje mladih. Ta prizadevanja bodo v obdobju financiranja 2021–2027 dopolnjena z Evropskim socialnim skladom plus, ki bo podpiral celoten nabor ukrepov na področju zaposlovanja, izobraževanja in usposabljanja v okviru okrepljenega jamstva za mlade

⁴⁸ Letna povprečja za leto 2019 iz indeksa digitalnega gospodarstva in družbe (DESI). Številke se nanašajo na starostno skupino 16–29 let.

DRŽAVAM ČLANICAM PRIPOROČA, NAJ:

- (1) zagotovijo, da vsi mladi, mlajši od 30 let, v štirih mesecih po tem, ko postanejo brezposelni ali se prenehajo formalno izobraževati, prejmejo kakovostno ponudbo za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo, kar je v skladu z načelom 4 evropskega stebra socialnih pravic.

Izhodišče za ponudbo jamstva za mlade mladi osebi bi morala biti prijava pri ponudniku jamstva za mlade.

Programi jamstva za mlade bi morali temeljiti na naslednjih smernicah, ki so zasnovane na štirih fazah (evidentiranje, doseg, priprava in ponudba) in organizirane v skladu z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi okoliščinami, ter upoštevati spol in raznolikosti mladih, ki so jim programi namenjeni;

Evidentiranje

Opredelitev ciljne skupine, razpoložljivih storitev ter potreb po znanjih in spretnostih

- (2) okrepijo sisteme evidentiranja, da se omogoči poglobljeno razumevanje raznolikosti mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, vključno z mladimi, ki so v takem položaju začasno, ker jih je prizadela gospodarska recesija, pa tudi z mladimi, pri katerih je tak položaj dolgotrajnejši in morda pripadajo ranljivim skupinam;
- (3) evidentirajo storitve, ki so na voljo za različne potrebe po podpori, ob uporabi lokalnih napovedi potreb po znanjih in spretnostih (npr. na podlagi velepodatkov o trgu delovne sile) za prepoznavanje znanj in spretnosti, po katerih se povprašuje na trgu dela, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti posebnostim regionalnega trga dela in oviram, s katerimi se srečujejo mladi, ki živijo na podeželskih, oddaljenih ali prikrajšanih urbanih območjih;

Omogočanje preprečevanja s sistemoma spremljanja in zgodnjega opozarjanja

- (4) okrepijo sisteme zgodnjega opozarjanja in zmogljivosti spremljanja, da se prepoznajo osebe, izpostavljene tveganju, da preidejo med mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, hkrati pa prispeva k preprečevanju zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja (npr. s prožnejšimi učnimi potmi in več učenja skozi delo), v sodelovanju z izobraževalnim sektorjem, starši in lokalnimi skupnostmi ter z vključevanjem politik za mlade ter socialnih služb in služb za zaposlovanje;

Doseg

Ozaveščanje in ciljno usmerjanje komuniciranja

- (5) uporabljajo sodobne, mladim prijazne in lokalne informacijske kanale za dejavnosti ozaveščanja med mladimi, pri katerih je obdobje, ko niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, bodisi začasno bodisi dolgotrajnejše, pri tem pa uporabljajo spletne in nespletne možnosti ter zagotovijo vključenost mladih in lokalnih mladinskih organizacij;
- (6) uporabljajo prepoznaven vizualni slog za vsa sporočila, po potrebi na podlagi smernic, ki jih omogoči Komisija, ob tem pa zagotavljajo dostopne in enostavno razumljive informacije o vseh vrstah podpore, ki so na voljo, na primer prek enotnega spletnega portala v jeziku oziroma jezikih države;

Krepitev dosega ranljivih skupin

- (7) povečajo osredotočenost na mlade, pri katerih je obdobje, ko niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, dolgotrajnejše (npr. pripadnike ranljivih skupin, vključno z invalidi), in sicer z uporabo posebej usposobljenih mediatorjev in dopolnilnih strategij, kot so mladinsko delo, mladi „ambasadorji“ in sodelovanje s partnerji, ki so v stiku z mladimi ali specifičnimi skupinami mladih. Pri tistih, ki jih je najtežje doseči, naj se preučijo možnosti usklajevanja z zagotavljanjem ugodnosti in uporaba mobilnih enot;

Priprava

Uporaba orodij za profiliranje za prilagajanje individualiziranih akcijskih načrtov

- (8) izboljšajo orodja za profiliranje in pregledovanje ter s tem povezane prakse, da jih prilagodijo potrebam in odzivom, in sicer z uvedbo multivariantnega, spolno občutljivega pristopa k profiliranju in pregledovanju, ki upošteva želje in motivacijo mladih ter ovire in prikrajšanosti, vključno z razlogi za brezposelnost ali neaktivnost;
- (9) zagotovijo, da imajo ponudniki jamstva za mlade zadostne kadrovske zmogljivosti, zlasti osebje, posebej usposobljeno za uporabo in izboljševanje orodij za profiliranje in pregledovanje ter za pripravo individualiziranih akcijskih načrtov, ki upoštevajo potrebe in odzive, osredotočene na osebo;

Izvajanje svetovanja, orientacije in mentorstva

- (10) pripravljajo fazo okrepitve s svetovanjem, orientacijo in mentorstvom, ki so osredotočeni na osebo in ki jih izvajajo usposobljeni svetovalci ter ustrezajo potrebam zadevnega posameznika, pri čemer se ustrezna pozornost namenja spolni pristranskosti in drugim oblikam diskriminacije; pripravijo mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, na spreminjajočo se naravo dela, bodisi s pomočjo poklicnega svetovanja bodisi s podporo za podjetništvo, hkrati pa za mlade, pri katerih je obdobje, ko niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, dolgotrajnejše, uvedejo individualno podporo, motivacijsko delo, zagovorništvo in/ali podporo vrstnikov;
- (11) omogočijo celovitejši pristop k svetovanju, orientaciji in mentorstvu z napotitvami mladih k partnerjem (npr. institucijam za izobraževanje in usposabljanje, socialnim partnerjem, mladinskim organizacijam, pa tudi podpornim mladinskim in socialnim službam), ki jim lahko pomagajo premagati druge ovire pri zaposlovanju;

Izboljšanje digitalnih znanj in spretnosti s pripravljanim usposabljanjem

- (12) ocenijo digitalna znanja in spretnosti vseh prijavljenih mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, z uporabo evropskega okvira digitalnih kompetenc (DigComp) in razpoložljivih orodij za (samo)ocenjevanje, pri čemer zagotovijo, da se na podlagi ugotovljenih vrzeli vsem mladim ponudi namensko pripravljalo usposabljanje za izboljšanje njihovih digitalnih znanj in spretnosti;
- (13) zagotovijo vrednotenje in priznavanje (neformalnih, priložnostnih) učnih izidov iz pripravljalnega usposabljanja z uporabo ureditev vrednotenja iz sistemov izobraževanja in usposabljanja, obstoječih orodij, kot je Europass, in mikrokvalifikacij, da se omogoči bolj modularni pristop k zbiranju učnih izidov;

Ocenjevanje, izboljševanje in vrednotenje drugih pomembnih znanj in spretnosti

- (14) zagotovijo, da bo pripravljala faza olajševala izpopolnjevanje in prekvalifikacijo za zelena znanja in spretnosti, podjetniška znanja in spretnosti ter znanja in spretnosti za upravljanje poklicne poti, pri čemer uporabljajo obstoječe okvire kompetenc, orodja

za (samo)ocenjevanje in orodja za vrednotenje, da mladim pomagajo izkoristiti priložnosti v rastočih sektorjih in jih pripravijo na potrebe spreminjajočega se trga dela;

Ponudba

Zagotavljanje učinkovitosti spodbud za zaposlovanje in ustanavljanje podjetij v času gospodarske recesije

- (15) uporabljajo ciljno usmerjene in dobro zasnovane spodbude za zaposlovanje – kot so na primer subvencije za plače, spodbude za zaposlovanje, znižanje prispevkov za socialno varnost, davčni dobropisi ali invalidnine – ter spodbude za ustanavljanje podjetij, da ustvarijo kakovostne priložnosti za trajnostno vključevanje mladih na trg dela;

Uskladitev ponudb z obstoječimi standardi za zagotovitev kakovosti in pravičnosti

- (16) uskladijo ponudbe za zaposlitev z zadevnimi načeli evropskega stebra socialnih pravic, ki zagotavljajo pravico do poštenega in enakega obravnavanja v zvezi z delovnimi razmerami, dostopom do socialne zaščite in usposabljanjem, razumno trajanje poskusne dobe in prepoved zlorabe netipičnih pogodb o zaposlitvi;
- (17) olajšujejo vračanje mladih v izobraževanje in usposabljanje z diverzifikacijo ponudbe nadaljnega izobraževanja (npr. s prožnimi učnimi potmi, učenjem skozi delo, premostitvenimi programi in programi druge priložnosti) ter zagotavljajo vrednotenje neformalnega in priložnostnega učenja;
- (18) okrepijo podporo vajeništvom in zagotovijo, da ponudbe upoštevajo minimalne standarde iz evropskega okvira za kakovostna in učinkovita vajeništva;
- (19) zagotovijo, da ponudbe za pripravništvo upoštevajo minimalne standarde iz okvira za kakovost pripravništev;

Zagotavljanje podpore po vključitvi in povratnih informacij

- (20) razširijo nadaljnjo podporo po vključitvi, da po potrebi prilagodijo individualizirane akcijske načrte, pri čemer priložnost izkoristijo za povratne informacije po vključitvi, s čimer se prepričajo, ali je bila ponudba kakovostna;

Horizontalni dejavniki

Mobilizacija partnerstev

- (21) na vseh ravneh države okrepijo partnerstva med ponudniki jamstva za mlade in zadevnimi zainteresiranimi stranmi, kot so delodajalci, institucije za izobraževanje in usposabljanje, socialni partnerji, mladinsko delo, ponudniki solidarnostnih in državljanskih dejavnosti, mladinske organizacije in druge organizacije civilne družbe; formalizirajo protokole za sodelovanje med ponudniki jamstva za mlade in drugimi socialnimi službami (npr. otroško varstvo, zdravstveno varstvo, socialna stanovanja, storitve dostopnosti);
- (22) spodbujajo nadaljnji razvoj modelov integriranih storitev, kot so enotne kontaktne točke, skupno vodenje primerov ali multidisciplinarne skupine, ki krepijo partnerstva in omogočajo enotno vstopno točko za mlade;

Izboljšanje zbiranja podatkov in spremljanja programov

- (23) povečajo prizadevanja za obogatitev podatkov o spremljanju z okrepitvijo sistemov, ki omogočajo spremljanje mladih po sprejetju ponudbe in po zaključku ponudbe, da bi spremljali dolgoročno, trajnostno vključevanje na trg dela;

- (24) ob upoštevanju pravil o varstvu podatkov spodbujajo širšo izmenjavo podatkov o spremljanju, profiliranju in nadaljnjem sledenju med partnerji jamstva za mlade, da se izboljša podpora, kar je še zlasti pomembno za uspeh ukrepov, namenjenih ranljivim mladim, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo;

Zagotavljanje celotne in optimalne porabe sredstev

- (25) namenijo ustrezna nacionalna sredstva za izvajanje ukrepov politike, ki so predlagani v okviru okrepljenega jamstva za mlade, pri čemer zagotovijo njihovo dobro ciljno usmerjenost na individualne potrebe mladih;
- (26) v celoti in optimalno izkoristijo sedanje instrumente EU v okviru kohezijske politike, zlasti pobudo za zaposlovanje mladih, ESS in ESRR (2014–2020), ter mobilizirajo znaten delež dodatnih sredstev, zagotovljenih v okviru REACT-EU, pa tudi ESS+ in ESRR (2021–2027), da podprejo zaposlovanje mladih, preprečijo brezposelnost in neaktivnost mladih ter izvedejo ustrezne reforme politik;
- (27) izkoristijo vse možnosti za dopolnjevanje nacionalnega financiranja z drugimi viri financiranja EU, ki bi lahko prispevali k izvajanju okrepljenega jamstva za mlade, zlasti v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, EKSRP, InvestEU, Sklada za azil, migracije in vključevanje, programa Erasmus+ in instrumenta za tehnično podporo;

POZDRAVLJA NAMERO KOMISIJE, DA:

Izboljšanje zbiranja podatkov in spremljanja programov

- (28) še naprej podpira kvantitativno spremljanje programov jamstva za mlade na podlagi skupno dogovorjenega okvira kazalnikov, pri čemer po potrebi predlaga prilagoditve v luči tega priporočila Sveta;
- (29) od leta 2022 izboljša granularnost ocenjevanja ciljne skupine mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, in sicer na podlagi izboljšav ankete o delovni sili EU iz Uredbe (EU) 2019/1700;

Spremljanje izvajanja

- (30) spremlja izvajanje programov jamstva za mlade na podlagi tega priporočila z večstranskim nadzorom Odbora za zaposlovanje v okviru evropskega semestra;
- (31) redno sodeluje z državami članicami v okviru evropskega semestra, da bi zagotovila spremljanje stalnih nacionalnih naložb v politike in programe zaposlovanja mladih; po potrebi na države članice naslovi priporočila za posamezne države;
- (32) redno poroča Odboru za zaposlovanje o razvoju v zvezi z izvajanjem in rezultati programov jamstva za mlade;

Ozaveščanje in ciljno usmerjanje komuniciranja

- (33) okrepi podporo prizadevanjem držav članic za ozaveščanje in komuniciranje ter podpre razširjanje rezultatov in primerov dobre prakse med državami članicami.

Priporočilo Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino se nadomesti.
V Bruslju,

*Za Svet
Predsednik*